

Прес-реліз

12 жовтня 2015 року

Зняття валютних обмежень та лібералізація руху капіталу: як і коли?

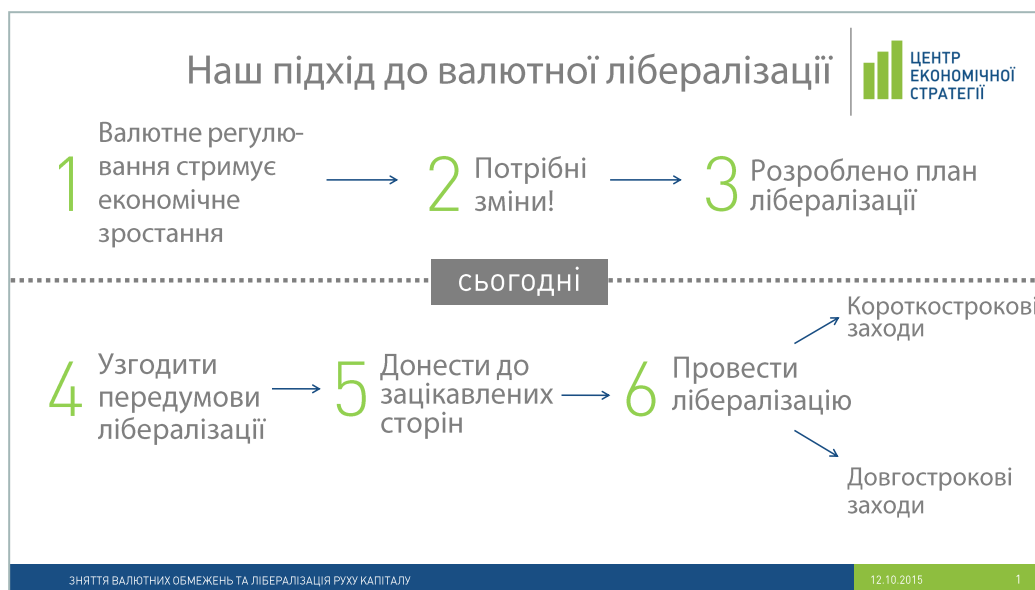
Політико-економічна криза у 2014-15 роках змусила НБУ вдатися до жорстких заходів валютного регулювання, щоб заспокоїти валютний ринок та зменшити тиск на платіжний баланс. Проте поточна жорстка конфігурація обмежень на рух капіталу уповільнює процес економічного відновлення, стримує притік іноземних інвестицій та ускладнює умови ведення бізнесу. Для того, щоб зняття короткострокових обмежень та подальша лібералізація чинного валютного регулювання не вплинули негативно на курс національної валюти та стабільність фінансового сектору, потрібно мати чіткий план дій, прив'язаний до певних умов, та стратегію лібералізації руху капіталів на більш тривалу перспективу.

За допомогою дослідження «Зняття валютних обмежень та лібералізація руху капіталу: як і коли» експерти Центру економічної стратегії з'ясовують, чи є доцільним пом'якшення режиму валютного регулювання, та визначають передумови для часткової лібералізації руху капіталу, спираючись на міжнародний досвід. Також в цьому дослідженні розглянуто можливі альтернативні варіанти політики щодо управління рухом капіталу та валютного регулювання.

Лібералізація руху капіталу прискорює економічний розвиток, оскільки сприяє притоку іноземного капіталу, розвитку фінансового сектору та полегшує доступ держави, компаній та громадян до фінансових ресурсів. На третьому році безперервного падіння інвестицій в економіку України залучення капіталу стає ключовою передумовою економічного відновлення.

Одночасно відкритість країни для міжнародного руху капіталу несе економічні ризики. Глобальний рух капіталу відбувається циклічно, і це зумовлює сильну волатильність потоків – потужний притік валюти в країну може різко змінитися на такий же сильний відтік, і створити передумови для нової економічної кризи.

Згідно з рекомендаціями Міжнародного валютного фонду, зняття обмежень на рух капіталу, введених для боротьби з кризовими явищами, має бути поступовим і виваженим. Виходячи з поточної ситуації в Україні та міжнародного досвіду, варто розглядати альтернативні варіанти політики щодо руху капіталу та валютного регулювання окремо на короткострокову і довгострокову перспективи.

У короткостроковій перспективі (3-6 місяців) часткове зняття обмежень на рух капіталу є кращою альтернативою наявному режиму регулювань, проте вимагає виконання передумов щодо фінансової стабільності та підвищення довіри інвесторів та населення до фінансової системи України. Навіть часткове зняття обмежень дасть позитивний сигнал інвесторам і сприятиме покращенню економічних очікувань.

У довгостроковій перспективі (3-7 років) повна фінансова лібералізація є кращою альтернативою для України, з огляду на поточний рівень інтегрованості у глобальну економічну систему та необхідність залучення великих обсягів інвестицій для структурної модернізації. Проте економіка країни потребує комплексної підготовки до такого кроку, щоб повною мірою скористатися перевагами вільного руху капіталу та мінімізувати ризики, пов'язані з волатильністю потоків капіталу.

«З огляду на міжнародний досвід, Україні слід дотримуватися інтегрованого підходу до лібералізації руху капіталу. Потрібно посилити інституційну спроможність країни протистояти волатильності потоків капіталу і перетворювати їх на продуктивні інвестиції», – коментує Марія Репко, заступник директора Центру економічної стратегії. *«Передумовами повного зняття обмежень на рух капіталу є тривала макроекономічна та фінансова стабільність, сприятливий бізнес-клімат, розвинений внутрішній ринок цінних паперів та наявність дієвого нагляду у фінансовому секторі».*

Інтегрований підхід до лібералізації руху капіталу передбачає поступове зняття обмежень на різні види потоків капіталу у залежності від реалізації необхідних реформ та виконання передумов. На початковому етапі лібералізації знімаються обмеження та створюється сприятливе середовище для притоку прямих іноземних інвестицій (ПІІ) та здійснення зовнішньоторговельних операцій; на другому етапі – дозволяється вільний притік портфельних інвестицій в акціонерний капітал та здійснюється лібералізація відтоку ПІІ; на третьому етапі проводиться лібералізація короткострокових потоків капіталу, і в останню чергу знімаються обмеження на закордонне інвестування резидентами.

Реалізація всіх етапів лібералізації вимагає проведення низки реформ задля створення кращого інституційного середовища (зокрема посилення ролі фінансових ринків, покращення пруденційного нагляду, корпоративного управління та захисту прав інвесторів тощо). Якщо лібералізувати рух капіталу за відсутності такого середовища, то вітчизняна економіка не зможе абсорбувати додаткову ліквідність, що призведе до утворення «бульбашок» на ринку нерухомості, землі, споживчих кредитів і спровокуватиме кризові явища.

Повну версію аналітичної записки можна завантажити за посиланням: <http://ces.org.ua/fx/>. За більш детальною інформацією щодо результатів дослідження просимо звертатися до Марії Репко (тел.: (044) 492-7970, office@ces.org.ua).

Центр економічної стратегії засновано у травні 2015 року. Його засновниками є Томаш Фіала, генеральний директор найбільшої в Україні інвестиційної компанії Dragon Capital, Іван Міклош, колишній віце-прем'єр-міністр та міністр фінансів Словацької Республіки та Святослав Вакарчук, громадський діяч, музикант. Центр робить внесок у розробку стратегії економічного зростання України, здійснює незалежний аналіз найбільш важливих аспектів державної політики, а також будує суспільну підтримку реформ на основі таких принципів:

- Економічна свобода (лібералізація, дерегуляція, приватизація)
- Вільна та чесна конкуренція
- Менша роль держави за підвищення її ефективності
- Інформаційна прозорість та свобода слова
- Верховенство права та захист приватної власності
- Здорові та стабільні державні фінанси
- Економіка, що створена на засадах знань

Для більш детальної інформації про ЦЕС просимо звертатися до Євгенії Єгорової, директора з комунікацій (тел.: (044) 492-7970, office@ces.org.ua). Також запрошуємо відвідати наш www.ces.org.ua чи слідкувати за нами у соціальних медіа [facebook.com/cesukraine](https://www.facebook.com/cesukraine) чи twitter.com/ces_ukraine.